

Sygnatura akt I C 401/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Jelenia Góra, dnia 06.12.2012 r.

Sąd Rejonowy w Jeleniej Górze I Wydział Cywilny w następującym składzie:

Przewodniczący: SSR Jaromir Antoszewski

Protokolant: Mariola Olechno

po rozpoznaniu w dniu 06.12.2012 r. w Jeleniej Górze sprawy

z powództwa R. B.

przeciwko H. K. i J. K.

- o zapłatę

utrzymuje w mocy nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym Sądu Rejonowego w Jeleniej Górze z dnia 27.07.2011 r. (sygn. akt I Nc 3096/11) w całości.

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 25.07.2011 r. powód R. B. , reprezentowany przez zawodowego pełnomocnika , wniósł przeciwko pozwanym H. K. i J. K. o zasądzenie solidarnie kwoty 5200 zł wraz z umownymi odsetkami w wysokości 19 % rocznie , liczonymi od dnia 10.03.2010 r. do dnia zapłaty oraz kosztów sądowych, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych.

W uzasadnieniu powód podniósł, że dnia 10.03.2010 r. pozwani wystawili na zlecenie remitenta (...) Sp. z o.o. w J. weksel własny na kwotę 5200 zł, remitent następnie weksel ten indosował w dniu 11.03.2010r. na rzecz powoda . Przywołał art. 47 ustawy z dnia 28.04.1936 r. prawo wekslowe wskazując, że jest prawnym posiadaczem weksla uprawnionym wg. art. 16 prawa wekslowego , a pozwani są wobec niego zobowiązani. Roszczenie odsetkowe oparł o art. 5 prawa wekslowego.

Nakazem zapłaty w postępowaniu nakazowym Sądu Rejonowego w Jeleniej Górze z dnia 27.07.2011 r., w sprawie o sygn. akt I Nc 3096/11 nakazano pozwanym H. K. i J. K. zapłacić na rzecz powoda R. B. dochodzoną pozwem kwotę wraz z żądanymi odsetkami i kosztami postępowania , w tym kosztami zastępstwa procesowego.

Pozwani H. K. i J. K. reprezentowani przez zawodowego pełnomocnika , w dniu 16.12.2012 r. złożyli zarzuty od ww. nakazu zapłaty, zaskarżając nakaz zapłaty w całości i wnosząc o jego uchylenie oraz oddalenie powództwa.

W uzasadnieniu przecząc nie przyznanym wprost twierdzeniom pozwu, w tym wystawieniu weksla w dniu 10.03.2010r. , przyznali wystawienie weksla in blanco na zabezpieczenie ewentualnych roszczeń (...) Sp. z o.o. w J. , zawarcie wiosną 2002r. między prowadzonym przez nich Biurem Usług (...) s.c. w Ż. a (...) umowy współpracy , która trwała do końca kwietnia 2002r. i w jej ramach przesłanie dwóch lub trzech wniosków dotyczących kredytów. Stwierdzili, że weksel in blanco wystawili do kwoty 2000 zł na urzędowym blankiecie do tej sumy , a wekslowi powinna towarzyszyć deklaracja wekslowa. Zaprzeczyli aby mieli jakiegokolwiek zobowiązania wobec (...) , by występowano do nich o zwrot jakichkolwiek zobowiązań , by otrzymali obciążenia czy informację o narażeniu (...) na szkody oraz aby ustalali odsetki w wysokości 19 % rocznie . Zarzucili przedawnienie roszczenia z weksla wg. art. 70 prawa wekslowego , uzupełnienie weksla niezgodnie z deklaracją wekslową późniejszym terminem płatności niż umówiony i po upływie

trzyletniego wg. art. 118 kc. terminu przedawnienia roszczenia ze stosunku prawnego zabezpieczonego wekslem. Wyznili przekonanie , iż działanie powoda nosi cechy przestępstwa i usiłowania wyłudzenia pieniędzy.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

H. K. i J. K. prowadzili działalność gospodarczą pod firmą Biura Usług (...) s.c. w Ż.. W związku z tą działalnością zawarli w marcu 2002 r. z (...) Sp. z o.o. w J. umowę o współpracy, w ramach której złożyli , na urzędowym blankiecie wekslowym do sumy wekslowej nie przekraczającej 2000 zł , własny weksel In blanco, podpisany przez nich i z odnotowaną firmą , na zabezpieczenie ewentualnych roszczeń spółki z umowy w stosunku do nich .

W dniu 10.03.2010r. weksel został wypełniony m.in. przez wpisanie kwoty 5200 zł , daty, płatności za okazaniem , bez protestu , umownych odsetek w wysokości 19 % oraz miejsca płatności w J.. Tego samego dnia Spółka przeniosła prawa z weksla przez indos na rzecz indosatariusza R. B. i wydała mu weksel. Prezes Zarządu (...) Sp. z o.o. w J. T. A. , który imieniem spółki podpisał się pod indosem , złożył przy zbyciu weksla pisemne oświadczenie indosatariuszowi, że wierzytelność wekslowa jest wymagalna , a weksel wypełniony został na kwotę nie przekraczającą zobowiązań wystawców wobec (...) . R. B. jako radca prawny współpracował z (...) Sp. z o.o. w J. przez okres około trzech lat (2003 – 2006) w ramach doradztwa prawnego i windykacji roszczeń przy odzyskiwaniu wierzytelności kredytowych.

W zakresie zawartej umowy o współpracy z marca 2002r. między H. K. i (...) s.c. w Ż. a (...) Sp. z o.o. w J. H. K. i J. K. skierowali dwa lub trzy wnioski dotyczące kredytów do (...) Sp. z o.o. w J. . Umowa trwała do końca kwietnia 2002 r.

Weksel nie został przedstawiony H. K. i J. K. do zapłaty.

(dowód: weksel k. 6 ,

oświadczenie k. 46,

porozumienie k. 24,

zeznania świadka T. A. k. 47 ,

przesłuchanie pozwanego k.105,

przesłuchanie pozwanej k.105v.,

okoliczności bezsporne).

Sąd zważył, co następuje:

W niniejszej sprawie pozwani bezspornie współpracowali z (...) Sp. z o.o. w J., któremu złożyli swój weksel in blanco, opatrzony własnymi podpisami. Bezspornie nadto weksel ten został wypełniony , a prawa z niego przeniesione przez indos na rzecz powoda, któremu też wręczono weksel, zaś pozwani nie byli wzywani do wykupienia weksla.

Spór sprowadzał się do oceny zasadności, sposobu wypełnienia weksla, a zatem przesłanek do powoływania się przez zobowiązanego na zarzuty osobiste i ze stosunku podstawowego , przedawnienia należności zabezpieczonej wekslem oraz roszczenia wekslowego .

Sąd dopuścił zgłoszone przez strony dowody z dokumentów oraz zeznań świadków T. A. , K. S., D. S. i przesłuchania pozwanych . Świadek T. A. – dawny prezes zarządu (...) Sp. z o.o. w J. przedstawił sposób i okoliczności wystawienia i wypełnienia weksla w związku ze współpracą pozwanych z (...) , indosu weksla, powstania wierzytelności z funduszu gwarancyjnego. Świadkowie K. S. i D. S. – księgowie (...) w swoich zeznaniach nie wniosły niczego w zakresie sposobu działania nabywcy weksla , jego złej wiary czy niedbalstwa. Zarzuty ze stosunku osobistego z którego wynikały roszczenia z weksla nie mogły być przedmiotem badania. Dowody z dokumentów , w tym z weksla czy oświadczenia o wymagalności należności, sąd uznał w ustalonym zakresie za nie podważone. Część wniosków

dowodowych nie dopuszczonych przez sąd na poprzednich terminach cofnięta została przez pozwanych na rozprawie w dniu 09.08.2012r.

W pierwszej kolejności jako chybione ocenić należy zarzuty dotyczące ważności weksla i indosu .

Prawo wekslowe pozwala na wystawienia weksla, który w chwili wystawiania nie zawiera wszystkich elementów niezbędnych dla jego ważności określonych w art. 1 i art. 2 oraz art. 101 i art. 102 prawa wekslowego tj. tzw. weksla in blanco. Może być to zarówno weksel własny, jak i trasowany .

Zgodnie z art. 101 ustawy z dnia 28.04.1936r. (Dz. U. z dnia 11 maja 1936 r.) weksel własny zawiera:

- 1) nazwę "weksel" w samym tekście dokumentu, w języku, w jakim go wystawiono;
- 2) przyrzeczenie bezwarunkowe zapłacenia oznaczonej sumy pieniężnej;
- 3) oznaczenie terminu płatności;
- 4) oznaczenie miejsca płatności;
- 5) nazwisko osoby, na której rzecz lub na której zlecenie zapłata ma być dokonana;
- 6) oznaczenie daty i miejsca wystawienia wekslu;
- 7) podpis wystawcy wekslu.

Weksel własny in blanco jest to dokument zawierający co najmniej podpis wystawcy złożony w zamiarze zaciągnięcia zobowiązania wekslowego. Takim wekslem był weksel wystawiony przez pozwanych. H. K. i J. K. w zarzutach oraz podczas przesłuchania potwierdzili fakt współpracy z (...) Sp. z o.o. w J. oraz podpisania weksla złożonego wraz z pozwem, wskazując jednocześnie , że nie mieli jakichkolwiek zobowiązania wobec (...). Pozwani nie wykazali , aby indos nie był podpisany przez uprawnionego Prezesa Zarządu (...) Sp. z o.o. T. A., który to słuchany jako świadek zeznał iż to on ten weksel wypełnił i dokonał jego indosu . Bez znaczenia dla ważności zobowiązania wekslowego pozostawały natomiast podniesione przez pozwanego zarzuty jak treść blankietu wekslowego czy brak wcześniejszego występowania z roszczeniami. Weksel in blanco wypełniony został przez prezesa zarządu ww. spółki , przez niego indosowany , zgodnie z jego zeznaniami i posiada wszystkie niezbędne elementy weksla .

W odniesieniu do pozostałych zarzutów należy zauważyć iż , stosownie do art. 10 ustawy z dnia 28.04.1936r. prawo wekslowe jeżeli weksel, niezupełny w chwili wystawienia , uzupełniony został niezgodnie z zawartym porozumieniem , nie można wobec posiadacza zasłaniać się zarzutem , że nie zastosowano się do tego porozumienia , chyba że posiadacz nabył weksel w złej wierze albo przy nabyciu dopuścił się rażącego niedbalstwa.

Ciężar dowodu zawarcia umowy regulującej sposób wypełnienia weksla oraz wypełnienia weksla niezgodnie z umową ciąży na wekslowo zobowiązanym podobnie jak obowiązek wykazania złej wiary lub rażącego niedbalstwa. Prawo wekslowe nie definiuje dobrej lub złej wiary przy nabyciu weksla , zatem zastosowanie znajdzie domniemanie z art. 7 kc., zgodnie z którym jeżeli ustawa uzależnia skutki prawne od dobrej lub złej wiary, przyjmuje się istnienie dobrej wiary. W złej wierze będzie zaś osoba, która powołując się na określone prawo lub stosunek prawny je uzasadniający wie, że prawo lub stosunek prawny nie istnieje, albo wprowadzie tego nie wie, ale jej braku wiedzy nie można w konkretnych okolicznościach uznać za usprawiedliwiony . W przypadku weksla in blanco za nabywcę w złej wierze należy uznać osobę, która w chwili nabycia weksla wiedziała, że jej poprzednik uzupełnił weksel w sposób niezgodny z porozumieniem i to na niekorzyść tego, kto weksel podpisał lub że indosatariusz w chwili nabycia weksla wiedział o gwarancyjnym charakterze weksla i o tym, że nie zaistniało jeszcze zdarzenie uzasadniające zaspokojenie się z tego weksla. Pozwani nie wykazali żadnej z okoliczności z art. 10 prawa wekslowego tj. złej wiary czy rażącego niedbalstwa powoda, co mogłoby pozwolić mu na powoływanie się na wypełnienia weksla niezgodnie z porozumieniem . Wywodzenie tych okoliczności z racji wykonywania przez powoda zawodu radcy prawnego, samo w

sobie nie stanowi o jego złej wierze, nie dochowaniu należytej staranności czy niedbalstwie. R. B. nabył wypełniony już weksel. Stosownie do zeznań świadka T. A. otrzymał też od niego pisemne oświadczenie o istnieniu wiarygodności objętych wekslem. Wbrew przekonaniu pozwanych nie można też oczekiwać od powoda ustalania czy (...) Sp. z o.o. zgłaszał wobec pozwanych jakieś roszczenia ani badania ich podstaw. W chwili wypełnienia weksla powód od czterech lat nie współpracował już z wymienioną firmą. Nie współpracował też jeszcze z nią w dacie zawarcia umowy o współpracy z pozwanymi. Tym samym nie ma podstaw do uznania, by działał w złej wierze lub w sposób rażąco nie dochował wymaganej staranności i dopuścił się rażącego niedbalstwa nabywając weksel.

Zgodnie z art. 17 ustawy z dnia 28.04.1936r. prawo wekslowe osoby, przeciw którym dochodzi się praw z weksla, nie mogą wobec posiadacza weksla zasłaniać się zarzutami opartymi na swych stosunkach osobistych z wystawcą lub z posiadaczami poprzednimi, chyba że posiadacz nabywając weksel, działał świadomie na szkodę dłużnika.

Prawo wekslowe zatem nie pozwala na podnoszenie zarzutów, opartych na osobistych stosunkach dłużnika wekslowego z wystawcą i poprzednimi posiadaczami weksla. Zasada ta wynika z abstrakcyjnego i formalnego charakteru weksla. Ma ona na celu ochronę bezpieczeństwa obrotu i zarazem ułatwienie obiegu weksla. Osoba trzecia nabywająca weksel w sposób właściwy prawu wekslowemu powinna zasadniczo móc polegać, gdy chodzi o treść uzyskiwanego prawa, na tekście weksla. Nie może jednak ona służyć temu nabywcy, który znając zarzuty, jakie dłużnik mógłby przeciwstawić na podstawie swych stosunków osobistych z wystawcą, remitentem i poprzednimi indosantami przy nabyciu weksla, działa świadomie na szkodę dłużnika, nadużywając abstrakcyjnego charakteru weksla w celu pozbawienia go możliwości podniesienia tych zarzutów. Pozwani nie wykazali w żaden sposób takiego działania po stronie powoda. Dywagacje ad. liczby nabytych weksli i ich charakteru, współpracy powoda z (...) ad. windykacji należności (trwającej w innym okresie niż współpraca stron) nie stanowią jeszcze o takim działaniu. Pozwani nie mogli zatem przywoływać m.in. zarzutów braku deklaracji wekslowej oraz przedawnienia roszczenia ze stosunku podstawowego jako zarzutów osobistych – subiektywnych, a brak było podstaw do uznania przesłanek świadomego działania powoda na szkodę dłużnika.

Zarzut, że weksel został wręczony jako gwarancyjny lub kaucyjny może być przez wystawcę podnoszony tylko wówczas, gdy weksel nie został puszczony w obieg czyli w okolicznościach innych niż w niniejszej sprawie.

Zgodnie z art. 34 prawa wekslowego weksel za okazaniem jest płatny przy przedstawieniu. Weksel powinien być przedstawiony do zapłaty w ciągu roku od dnia wystawienia. Wystawca może oznaczyć krótszy lub dłuższy termin. Indosanci mogą terminy te skrócić. Wystawca może zastrzec, że weksel, płatny za okazaniem, nie może być przedstawiony do zapłaty przed oznaczonym dniem. W tym przypadku termin do przedstawienia biegnie od owego dnia.

Wg. art. 48 prawa wekslowego posiadacz wekslu może żądać od zobowiązanego zwrotnie:

- 1) nieprzyjętej lub niezapłaconej sumy wekslowej wraz z odsetkami, jeżeli je zastrzeżono;
- 2) odsetek od wysokości sześć od sta, a przy wekslach, wystawionych i płatnych w Polsce, odsetek ustawowych od dnia płatności;
- 3) kosztów protestu, dokonanych zawiadomień, tudzież innych kosztów;
- 4) prowizji komisowej, która w braku umowy wynosi jedną szóstą od sta od sumy wekslowej i nie może przekroczyć tej stopy.

W przypadku zwrotnego poszukiwania przed płatnością będzie potrącone dyskonto od sumy wekslowej. Dyskonto oblicza się według stopy dyskontowej Banku Polskiego w dniu zwrotnego poszukiwania w miejscu zamieszkania posiadacza.

Powód bezsprzecznie nie przedstawił weksla do zapłaty pozwanym. Nieprzedstawienie weksla do zapłaty jego wystawcy jednakże rodzi tu tylko ten skutek, że wierzyciel wystawcy, będący posiadaczem weksla nie może dochodzić

należnych na ogólnych zasadach art. 482 kc. odsetek ustawowych . Nie wpływa to natomiast na ważność samego zobowiązania wekslowego ani na należne oprocentowanie sumy wekslowej zastrzeżone w treści weksla . Wg. bowiem art. 5 prawa wekslowego w wekslu, płatnym za okazaniem lub w pewien czas po okazaniu, może wystawca zastrzec oprocentowanie sumy wekslowej. W każdym innym wekslu zastrzeżenie takie uważa się za nienapisane. Stopa odsetek powinna być określona w wekslu, w braku jej określenia zastrzeżenie oprocentowania uważa się za nienapisane. Odsetki bieżą od daty wystawienia wekslu, jeżeli nie wskazano innej daty.

Za chybiony Sąd uznał również zarzut przedawnienia roszczenia z weksla . Wg. art. 70 prawa wekslowego roszczenia wekslowe ulegają przedawnieniu z upływem lat trzech, licząc od dnia płatności wekslu, który tu określono w wekslu na dzień 10.03.2010r. Okres ten zatem do chwili wytoczenia pozwu z weksla nie upłynął.

Zgodnie z art. 34 prawa wekslowego weksel za okazaniem jest płatny przy przedstawieniu. Weksel powinien być przedstawiony do zapłaty w ciągu roku od dnia wystawienia. Wystawca może oznaczyć krótszy lub dłuższy termin. Indosanci mogą terminy te skrócić. Wystawca może zastrzec, że weksel, płatny za okazaniem, nie może być przedstawiony do zapłaty przed oznaczonym dniem. W tym przypadku termin do przedstawienia biegnie od owego dnia.

Wg. art. 48 prawa wekslowego posiadacz wekslu może żądać od zobowiązanego zwrotnie:

- 1) nieprzyjętej lub niezapłaconej sumy wekslowej wraz z odsetkami, jeżeli je zastrzeżono;
- 2) odsetek od wysokości sześć od sta, a przy wekslach, wystawionych i płatnych w Polsce, odsetek ustawowych od dnia płatności;
- 3) kosztów protestu, dokonanych zawiadomień, tudzież innych kosztów;
- 4) prowizji komisowej, która w braku umowy wynosi jedną szóstą od sta od sumy wekslowej i nie może przekroczyć tej stopy.

W przypadku zwrotnego poszukiwania przed płatnością będzie potrącone dyskonto od sumy wekslowej. Dyskonto oblicza się według stopy dyskontowej Banku Polskiego w dniu zwrotnego poszukiwania w miejscu zamieszkania posiadacza.

Powód bezspornie nie przedstawił weksla do zapłaty pozwanym . Nieprzedstawienie weksla własnego do zapłaty jego wystawcy jednakże rodzi tu tylko ten skutek, że wierzyciel wystawcy, będący posiadaczem weksla nie może dochodzić należnych na ogólnych zasadach art. 482 kc. odsetek ustawowych (art. 104 , art. 53 prawa wekslowego) . Nie wpływa to natomiast na ważność samego zobowiązania wekslowego ani na należne oprocentowanie sumy wekslowej zastrzeżone w treści weksla . Wg. bowiem art. 5 prawa wekslowego w wekslu, płatnym za okazaniem lub w pewien czas po okazaniu, może wystawca zastrzec oprocentowanie sumy wekslowej. W każdym innym wekslu zastrzeżenie takie uważa się za nienapisane. Stopa odsetek powinna być określona w wekslu, w braku jej określenia zastrzeżenie oprocentowania uważa się za nienapisane. Odsetki bieżą od daty wystawienia wekslu, jeżeli nie wskazano innej daty.

W wekslu objętym przedmiotową sprawą zastrzeżone były niepodważone odsetki w wysokości 19 % rocznie.

Z uwagi na powyższe, na gruncie wystawionego i nabytego przez powoda w drodze indosu weksla oraz art. 16 i 47 prawa wekslowego , Sąd na podstawie art. 496 kpc. zaskarżony nakaz zapłaty w całości utrzymał w mocy .